ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1975

Vyhlásené: 31.01.1975 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

ZÁSADY

na zabezpečenie kontroly v národnom hospodárstve a v štátnej správe, schválené uznesením vlády Československej socialistickej republiky z 9. januára 1975 č. 3

V ďalšom upevňovaní a rozvíjaní socialistickej spoločnosti a zabezpečovaní stále náročnejších úloh rozvoja národného hospodárstva a štátnej správy je základným činiteľom zdokonaľovanie plánovitého riadenia na všetkých stupňoch.

Súčasťou plánovitého riadenia je kontrola vykonávaná štátnymi a hospodárskymi orgánmi a organizáciami, pracujúcimi a ich organizáciami. Zdokonaľovanie kontroly patrí k sústavnému úsiliu o racionalizáciu riadenia a musí byť vecou nielen všetkých riadiacich orgánov, vedúcich pracovníkov a kvalifikovaného aparátu, ale stále viac vecou všetkých pracujúcich.

Zameranie kontroly ako súčasti riadenia vychádza zo smerníc a uznesení Komunistickej strany Československa a prispieva k ich naplneniu. Pôsobí na spoločensko-politické a ekonomické stránky riadených procesov s cieľom napomáhať realizáciu hospodárskej politiky strany v jednotlivých odvetviach národného hospodárstva.

K obsahu aktívnej úlohy kontroly patrí nielen ochrana dosiahnutého stupňa vývoja, ale predovšetkým pôsobenie na ďalšie zdokonaľovanie riadenia a uspokojovanie potrieb spoločnosti. Na zabezpečenie kontroly ako súčasti riadiacej činnosti v národnom hospodárstve a v štátnej správe sa vydávajú tieto zásady:

I. Základné ustanovenia

1. Kontrola je dôležitou spoločenskou činnosťou, ktorá zisťuje vo všetkých fázach riadenia, ako sa uložené úlohy splnili, a pomáha, aby sa pre ich plnenie včas utvárali potrebné predpoklady. Bežná kontrola plnenia uložených úloh alebo vykonávanie určitej činnosti ovplyvňuje ich ďalší priebeh žiadúcim smerom.

   Vedúci pracovníci na všetkých stupňoch riadenia sú preto povinní zabezpečiť na svojom úseku činnosti, v podriadených organizáciách alebo útvaroch ucelený systém kontroly, utvárať podmienky pre jej vykonávanie a využívať poznatky pre správne rozhodovanie.

2. Kontrola sa vykonáva sústavne a včas, aby umožňovala účinne reagovať na nepriaznivý vývoj a nedostatky, pohotove odstraňovať ich príčiny, zabraňovať ich opakovaniu a výchovne pôsobiť na zvyšovanie vedomia zodpovednosti pracovníkov za správne plnenie úloh.

3. Kontrola sa vykonáva cieľavedome, plánovite, koordinovane a hospodárne a nadväzuje na výsledky prvších kontrolných akcií, aby si overila plnenie opatrení prijatých na ich základe a vyvarovala sa neúčelných alebo duplicitných zásahov.

   Pracovníci vykonávajúci kontrolu zodpovedajú za to, že ich zistenia budú objektívne a preukazné a s nedostatkami sa budú odhaľovať aj ich príčiny a osoby zodpovedné za ich vznik alebo trvanie. Tým utvárajú predpoklady, aby sa vykonali konkrétne a adresné opatrenia na uskutočnenie nápravy a aby sa pri zistení škodlivých následkov, najmä ujmy na spoločenských záujmoch alebo vzťahoch, majetkových a iných škôd a strát uplatnili primerané disciplinárne, hmotné alebo trestné dôsledky voči zodpovedným osobám, prípadne dôsledky zo zodpovednosti organizácií. Pri výkone kontroly neprehliadajú ani klady v činnosti kontrolovanej organizácie a jej pracovníkov, dbajú o ich vhodné využitie.

4. Pracovníci vykonávajúci kontrolu sú povinní informovať stranícke orgány v organizáciách, v ktorých sa kontrolná akcia vykonáva, a územné stranícke orgány o jej zameraní, o zistených nedostatkoch, ich príčinách a o konaní pracovníkov zodpovedných za ich vznik alebo trvanie.

5. Pod vedením straníckych orgánov a v spolupráci s orgánmi Revolučného odborového hnutia treba zabezpečovať zvyšovanie účasti pracujúcich na vykonávaní kontroly a rozvíjať formy ich zapájania. Na zabezpečovaní týchto úloh sa zúčastňujú aj orgány Socialistického zväzu mládeže a ostatných spoločenských organizácií. Tak sa bude posilňovať záujem, aktivita a úsilie pracujúcich o optimálne využívanie prostriedkov pre rozvoj spoločnosti a národného hospodárstva. Budú vychovávaní k nezmieriteľnosti s neporiadkami, nehospodárnosťou, nedisciplínou a nezodpovednosťou. Prispeje sa tak k ďalšiemu rozvíjaniu socialistickej demokracie.

6. Orgán, ktorý vykonal previerku alebo revíziu, je povinný nechať v kontrolovanej organizácii záznam o ich výsledku.

II. Povinnosti vedúcich pracovníkov pri organizovaní a vykonávaní kontroly

7. Vedúci pracovníci sú povinní ako súčasť svojej riadiacej práce zabezpečovať a vykonávať kontrolu plnenia zákonov, nariadení vlád a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, smerníc a príkazov nadriadených orgánov, vnútorných noriem organizácie a svojich príkazov a rozhodnutí.

8. Vedúci orgánov a organizácií sú povinní utvárať predpoklady pre riadne fungujúci systém kontroly a zabezpečovať jej sústavný výkon

   - vnútri organizačnej jednotky vo vzťahu k jej všetkým zložkám a útvarom,

   - vo vzťahu k nižším orgánom a podriadeným organizáciám.

   Táto kontrola sa vykonáva ako sústavná činnosť, ktorú vykonávajú

   a) v rozsahu svojej právomoci a zodpovednosti vedúci pracovníci na jednotlivých stupňoch riadenia podľa zásady „kto riadi - kontroluje“,

   b) odborné útvary,

   c) kontrolné útvary.

9. Vedúci pracovníci vykonávajú kontrolu v rámci svojej právomoci osobne, využívaním informačných systémov a prostredníctvom odborných útvarov im podriadených, vedúci orgánov a organizácií aj odbornými útvarmi a kontrolnými útvarmi. Vykonávanie kontroly odbornými útvarmi a kontrolnými útvarmi ich však nezbavuje zodpovednosti za zabezpečenie včasného a správneho vykonávania kontroly, najmä za využívanie jej výsledkov pri riadení.

10. Pri vykonávaní kontroly podľa zásady „kto riadi - kontroluje“ sú vedúci pracovníci povinní osobne sa presviečať aj o správnosti svojich príkazov a rozhodnutí; pritom spravidla kontrolujú stav plnenia úloh priamo na pracoviskách a podľa potreby dopĺňajú alebo upravujú svoje príkazy tak, aby sa zabezpečilo ich správne plnenie. O závažných prekážkach, ktoré vedúci pracovník nemôže sám odstrániť, bez meškania upovedomí bezprostredne nadriadeného pracovníka, ktorý je povinný urobiť nápravu.

11. Vedúci pracovníci sú povinní utvárať v súčinnosti s príslušnými orgánmi Komunistickej strany Československa, Revolučného odborového hnutia a Socialistického zväzu mládeže predpoklady aktívnej účasti pracujúcich na kontrole. Umožňujú im podľa povahy veci účasť na výkone kontroly, v účelnom rozsahu ich oboznamujú s výsledkami kontroly (napr. prerokovaním zistených nedostatkov a prijatých opatrení na nápravu na schôdzach, výrobných poradách a pod.). Zodpovedne posudzujú a realizujú ich správne podnety na odstránenie zistených nedostatkov a ich príčin.

12. Vedúci pracovníci vychádzajú pri vykonávaní kontroly predovšetkým z vlastných poznatkov. Využívajú pri nej najmä:

    a) údaje sústavy sociálno-ekonomických, plánovacích a vedecko-technických informácií,

    b) vyžiadané správy, hlásenia a rozbory o plnení uložených úloh,

    c) návrhy, podnety a sťažnosti občanov a organizácií, ako aj námety na vykonanie kontroly podané im pracujúcimi organizácie,

    d) zistenia a poznatky kontrolného útvaru a príslušných odborných útvarov,

    e) zistenia vonkajších kontrolných orgánov,

    f) správy a rozbory nadriadených orgánov, rozhodnutia a upozornenia orgánov hospodárskej arbitráže, prokuratúry, súdov a orgánov Zboru národnej bezpečnosti,

    g) poznatky a skúsenosti odborových orgánov pri uplatňovaní spoločenskej kontroly, najmä v oblasti pracovnoprávnej, ochrany a bezpečnosti práce, závodného stravovania a pod.

    Prihliadajú na zistenia a závery vyplývajúce z uplatňovania práva kontroly straníckej organizácie, spoločenskej kontroly Revolučného odborového hnutia a z kontrolnej aktivity Socialistického zväzu mládeže.

13. Vedúci pracovníci sú povinní poskytovať pracovníkom povereným kontrolou všetku pomoc, najmä umožniť im vstup do kontrolovaných objektov, v určených lehotách im predložiť vyžiadané písomnosti a iné materiály, podávať požadované ústne aj písomné informácie o zisťovaných skutočnostiach - pokiaľ osobitné predpisy neustanovujú inak -[1]) aj vysvetlenia svojho osobného vzťahu k príčinám zistených nedostatkov a prerokovať s nimi výsledky kontroly. Požadovanú súčinnosť sú povinní zabezpečiť aj u podriadených pracovníkov. Nesplnenie týchto povinností sa posudzuje ako porušenie pracovnej disciplíny.

14. Vedúci pracovníci sú povinní využívať výsledky kontroly najmä

    a) na okamžité a dôsledné odstránenie zistených nedostatkov a ich príčin. Pokiaľ príčiny spočívajú v nesprávnej činnosti nadriadeného orgánu, oznámi to za účelom uskutočnenia nápravy jeho vedúcemu vedúci orgánu alebo organizácie,

    b) na zlepšenie riadiacej činnosti v organizačnej jednotke aj v podriadených organizáciách,

    c) na bezodkladné vyvodzovanie dôsledkov z porušenia pracovných povinností, včítane včasného uplatnenia nárokov na náhradu škôd, za ktoré podriadení pracovníci zodpovedajú,

    d) na sústavné rozvíjanie účinných foriem aktívnej účasti pracujúcich na kontrole činnosti organizačnej jednotky, najmä na kontrole plnenia opatrení na nápravu.

    III. Povinnosti odborných útvarov pri vykonávaní kontroly

15. Odborné útvary vykonávajú kontrolu

    a) vo vzťahu k podriadeným organizačným zložkám,

    b) vo vzťahu k útvarom organizácie, prípadne k útvarom podriadenej organizácie, ktorých činnosť usmerňuje metodicky alebo podľa pokynu vedúceho pracovníka im nadriadeného alebo vedúceho organizácie,

    c) v rámci účasti na kontrolných akciách vykonávaných kontrolnými útvarmi.

    Súčasťou kontrolnej činnosti odborných útvarov je sústavná kontrola hospodárenia, pri ktorej sa hodnotia najmä výsledky dosiahnuté v porovnaní s vynaloženými prostriedkami a správnosť, vierohodnosť a preukaznosť sociálno-ekonomických informácií.

    IV. Postavenie a úloha kontrolných útvarov

16. Kontrolné útvary sa zriaďujú podľa rozsahu problematiky ako odbory alebo samostatné oddelenia. Sú podriadené vedúcim organizačných jednotiek.

17. Kontrolné útvary musia byť kádrove vybavené tak, aby mohli riadne plniť určené úlohy. Vedúceho kontrolného útvaru do funkcie ustanovuje a zbavuje jej ho vedúci organizačnej jednotky.

18. Kontrolné útvary

    a) organizujú a vykonávajú tematické previerky, revízie, periodické revízie hospodárenia a operatívne zisťovania,

    b) vykonávajú previerky a revízie v nevyhnutných prípadoch vyžiadané prokurátormi alebo orgánmi Zboru národnej bezpečnosti, prípadne v dohodnutom rozsahu aj previerky a revízie vyžiadané inými orgánmi od vedúcich organizačných jednotiek,

    c) prešetrujú sťažnosti, ktorých vybavením boli poverené; poznatky zo sťažností využívajú pri príprave kontrolných akcií,

    d) koordinujú kontrolnú činnosť vo vzťahu ku kontrolným útvarom podriadených orgánov a organizácií aj vo vzťahu k iným útvarom orgánu alebo organizácie, ktorým tiež poskytujú metodickú pomoc,

    e) metodicky riadia činnosť kontrolných útvarov podriadených orgánov a organizácií, vyhodnocujú výsledky ich práce a organizujú akcie na zvyšovanie kvalifikácie kontrolných pracovníkov,

    f) vyžadujú na základe rozhodnutia vedúceho orgánu alebo organizácie na výkon kontroly súčinnosť pracovníkov z iných odborných útvarov orgánu alebo organizácie,

    g) po dohode s vedúcimi pracovníkmi a v súčinnosti s príslušnými orgánmi Komunistickej strany Československa, Revolučného odborového hnutia a Socialistického zväzu mládeže zapájajú najmä na nižších článkoch riadenia do kontrolnej činnosti aj ostatných pracujúcich organizácie. Využívajú ich podnety a skúsenosti v príprave, pri vlastnom výkone kontrolných akcií a predovšetkým pri realizácii a kontrole plnenia opatrení na nápravu.

19. Pôsobnosť a oprávnenie kontrolných útvarov podrobnejšie upravujú vnútorné predpisy vydané vedúcim organizačnej jednotky.

Pri výkone kontroly postupujú podľa všeobecne záväzných právnych predpisov pre odbornú kontrolnú činnosť.

20. Kontrolné útvary pracujú podľa plánov, ktoré schvaľujú vedúci organizačných jednotiek. Im tiež predkladajú svoje zistenia a podklady pre návrh potrebných opatrení na nápravu a na uplatnenie zodpovednosti príslušných pracovníkov, prípadne i podriadených organizácií.

21. Vedúci organizačných jednotiek hodnotia činnosť kontrolných útvarov v rámci ročných rozborov hospodárenia.

22. Kontrolné útvary spolupracujú s orgánmi ľudovej kontroly pri zabezpečovaní vzájomnej koordinácie kontrolnej činnosti, v dohodnutom rozsahu sa zúčastňujú ich kontrolných akcií, využívajú kontroly nimi vykonávané pri zameriavaní svojej kontrolnej činnosti a spolupracujú pri kontrole plnenia opatrení na nápravu, prijatých na základe výsledkov ich kontrol. Úzko spolupracujú najmä so závodnými komisiami ľudovej kontroly, ktoré pôsobia v príslušnej organizácii a poskytujú im metodickú pomoc.

23. V kontrolných útvaroch sa evidujú, prípadne uschovávajú podľa príslušných archívnych predpisov protokoly, revízne správy a zápisy o kontrolných akciách vykonaných v organizačných jednotkách kontrolnými a inými odbornými útvarmi nadriadených orgánov a vonkajšími kontrolnými orgánmi, výsledné materiály z vlastných kontrolných akcií, prípadne aj z kontrolných akcií iných útvarov organizácie. Evidencia a archivácia kontrolných materiálov sa využíva pre potrebu vedúcich organizačných jednotiek, nadriadených orgánov a vonkajších kontrolných orgánov.

V. Kontrolná činnosť vonkajších kontrolných orgánov

24. Vonkajšie kontrolné orgány vykonávajú kontrolu vo vzťahu k orgánom a organizáciám v zásade bez ohľadu na ich rezortnú podriadenosť

    a) ako svoju základnú činnosť (napríklad výbory ľudovej kontroly),

    b) ako súčasť svojich úloh pri uskutočňovaní štátnej politiky v príslušnej oblasti (napríklad finančné orgány, cenové orgány a pod.).

25. Zriadenie vonkajšieho kontrolného orgánu, rozsah jeho kontrolnej pôsobnosti, práva aj povinnosti ustanoví zákon, prípadne iný všeobecne záväzný právny predpis.

26. Vonkajšie kontrolné orgány postupujú pri výkone kontroly podľa všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich metodiku kontrolnej činnosti, pokiaľ nejde o kontrolnú činnosť vykonávanú podľa osobitných predpisov.

27. Vonkajšie kontrolné orgány spolupracujú pri plnení svojich úloh vzájomne aj s inými kontrolnými orgánmi, podľa potreby im pomáhajú, vymieňajú si s nimi kontrolné poznatky a skúsenosti a dbajú o ich využitie vo svojej činnosti.

VI. Koordinácia odbornej kontrolnej činnosti

28. Cieľom koordinácie odbornej kontrolnej činnosti je zabezpečovať, aby sa kontrolný systém tak v štátnej správe, ako v národnom hospodárstve jednotne a organizovane zameriaval na rozhodujúce otázky národného hospodárstva a štátnej správy a tak účinne prispieval k ochrane záujmov socialistického štátu, najmä k zabezpečovaniu plánovitého uspokojovania potrieb spoločnosti, k upevňovaniu štátnej a pracovnej disciplíny a k ochrane záujmov občanov. Dosiahnutie toho cieľa sa uskutočňuje zásadne na základe dohody orgánov a organizácií na koordinácii zúčastnených.

29. Zásady pre koordináciu odbornej kontrolnej činnosti, včítane pravidiel konkrétneho postupu, určia výbory ľudovej kontroly Československej socialistickej republiky, Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky v súčinnosti s príslušnými ústrednými orgánmi.

VII. Spoločné a záverečné ustanovenia

30. Vedúci orgánov a organizácií alebo pracovníci kontrolných útvarov a vonkajších kontrolných orgánov, ktorí vedú jednotlivé kontrolné akcie, sú povinní bezodkladne oznamovať príslušnému prokurátorovi alebo orgánu Zboru národnej bezpečnosti zistené skutočnosti svedčiace o podozrení zo spáchaného trestného činu alebo prečinu; kontrolní pracovníci postupujú pritom v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi platnými pre odbornú kontrolnú činnosť.

31. Tieto zásady sú záväzné pre federálne ministerstvá a ústredné orgány, orgány nimi riadené, výrobné hospodárske jednotky a ostatné štátne hospodárske, rozpočtové a iné organizácie riadené orgánmi Československej socialistickej republiky.

32. Zrušujú sa:

    - zásady plánovania a koordinácie kontrolnej činnosti, schválené uznesením vlády z 20. marca 1964, č. 70/1964 Zb.,

    - zásady organizácie kontrol v národnom hospodárstve, publikované v Úradnom vestníku (Úřední list) v čiastke 31/1959.

33. Zásady nadobúdajú účinnosť dňom vyhlásenia.

Dr. Štrougal v. r.

1) Zákon č. 102/1971 Zb. o ochrane štátneho tajomstva a nadväzujúce predpisy.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.